

צאת השבת	הד"ג	בני ברק
5:51	4:16	
5:55	4:03	ביתר
5:52	4:10	אלעד
5:55	4:02	י-ם
5:54	4:19	ק"ג

נדברה נא

בס"ד | יו"ל ע"י קהל עדת חסידי נדבורנה בארה"ק | קרית נדבורנה

באור פני מלך

פנינים יקרים ואמרות טהורות, מלוקטים מדב"ק של כ"ק אדמו"ר הקוה"ט זיע"א

ואמונתך בליכות

יעקב אבינו תיקן תפילת ערבית, כך דורשים חז"ל מן הפסוק "ויפגע במקום כי בא השמש", ואין פגיעה אלא לשון תפילה. ומלמדים הספרים הקדושים (עי' נאות דשא להגה"ק בעל אבני נזר) כי בתקנת תפילה זו הניח לנו אבינו יעקב אבן-דרך והוראה גדולה לדורות, ובפרט לדורנו דור אחרון.

כי הנה 'ערבית' הוא לילה, חושך ואפילה. פעמים שאדם מגשש באפילה, השמש שוקעת לו בפתע פתאום, והוא מוקף מכל עבריו בהסתרה וחשכות, עד שאינו יודע כלל על מה לבקש. כך הולך יעקב אבינו בדרך, בורח מחמת עשו אחיו, ובתוך כך בא אליפז ונוטל ממנו כל רכושו, לא נשאר לו כי אם המקל. ואם לא די בכך, באה לו השמש קודם זמנה, וימש חושך. לכאורה אין כאן שום מוצא ח"ו, בליט ברירה צריכים לשכב ללון על הארץ יחד עם חיייתו יער המשחרים לטרף, ולמצער להניח איזה אבנים לשמירה כלשהי.

אך יעקב אבינו בחיר האבות, בתוך האפילה היא והעדר האור, תיקן תפילת ערבית! "ויפגע במקום כי בא השמש", חז"ל אומרים כי אין פגיעה אלא לשון תפילה, ובאמת היא התפילה היותר נעלה ומועילה. פגיעה הוא מלשון 'פגע והפצרה', משל אדם פוגע בחברו ודורש ממנו איזה דבר 'במפגיע', בלא שום טעם ועילה, רק כך בקושי ובעקשנות. וכך היא מהות התפילה שתיקן לנו יעקב אבינו, תפילה לעת הערב והחושך, כאשר אין מבחינים בשום דבר, ואפילו דעת מועטת לידע על מה לבקש ג"כ אין. בכל זאת ההוראה היא שלא להתייאש אף לעת כזאת, אלא להתייצב לתפילה סתומה וחתומה, תפילה שאין יודעים אפילו את פשרה ואת מטרתה, אלא רק זאת שכך צריך לעשות. זאת היא תפילת הלילה, ועל כן היא מכונה בלשון פגיעה.

וכאשר מתאזרים באמונה, זוכים לבסוף לראות כיצד הכל מתהפך לטובה צרופה. תפילת ערבית מורה על האמונה הפשוטה, אף כשאין רואים בחוש. בשחרית שהוא תפילת היום, אומרים "אמת ויציב", שכן לאור היום רואים כי אכן הוא יציב וקיים. אך בלילה אומרים "אמת ואמונה", כי יש להאמין שכך הוא האמת, אפילו שאין רואים בחוש עקב האפילה וההסתרה.

ואמנם מיד לאחר התפילה "ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וגו', והנה ה' ניצב עליו", לפתע נתברר שהייתה כאן טובה גנוזה בביאת השמש וירידת החושך, שעל ידי כן זכה לגילוי שכינה ולמראות אלוקים, ולהבטחה הנצחית "כי לא אעזבך", לעולם לא יישאר שום אדם מישראל לבד, כי תמיד יהיה עמו ה'.

זוהי תפילת ערבית שתיקן יעקב אבינו, שעל ידה מתגלה האור שמאחורי החושך.

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו." ניצב ארצה לא נאמר כי אם 'מוצב' ארצה, דמשמע על ידי אחרים, דהיינו שראה יעקב בחלומו את אותם המלאכים שנבראו על ידי קיום המצוות, שהם עולים ויורדים בסולם שמעמידים מקיימי המצוות גופייהו, שיש מהם עולים ואינם שבים כיון שנבראו ממצוות שנעשו לשם שמים ונשארים למעלה. ויש מהם ששבים ויורדים להאי עלמא, כי נטרדו ממחיצתו של הקב"ה על שלא נעשו לשמה. ועל אלו הכתוב אומר (ישעיה א, יב) 'מי ביקש זאת מידיכם רמוס חצר', דקאי על אותם מלאכים הנבראים ממעשה מצוות שאינם בשלימות הכוונה ונדחים חוצה ממחיצתו של הקב"ה ויורדים למטה. והדגיש הכתוב ואמר עולים ויורדים בו, בו דייקא, רצה לומר, שענין זה תלוי באדם עצמו ובבחירתו, כיון שאחר הרצון הן הדברים.

וכלפי זה אמר יעקב 'אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי', כלומר שבליילה זה ובמקום הזה נתגלה לו ביותר גודל החשיבות של 'יש ה', דהיינו לימוד התורה והמצוות כשהם לשם ה'. 'זוה שער השמים', דהיינו, זהו השער לכל הבא בשערי העבודה שיהיה ליבו וכוונתו במעשה המצוות אך ורק לשמים, ואז ירשה להכנס פנימה להתקרב אל השי"ת. וידיעה זו נתחדשה לו עתה ביתר שאת, ועליה אמר ואנכי לא ידעתי.

על ידי שינה אפשר להשיג גילויים גדולים

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש. (כ"ח י"ב)

פירש"י "וישכב במקום ההוא, לשון מיעוט, באותו מקום שכב אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה". אמנם עדיין צריך לברר מה טעם שכב יעקב אבינו דייקא שם, שהרי מן הפסוק משמע שהכין עצמו ללינה זו, שנטל אבנים והניח מראשותיו, ולא שחטפתו שינה לפתע. ומה ראה לשנות עתה הנהגתו מזה י"ד שנה.

ויש לומר, שיעקב אבינו ידע שהמקום הזה הוא הר המוריה שקפץ ובה לשם, ועל המקום הזה עתיד להבנות ביהמ"ק, וקדושת המקום מכוונת אף למעלה כמאמרם ז"ל בירושלמי (ברכות פ"ד ה"ה) בית קדשי הקדשים שלמטה מכוון כנגד בית קדש הקדשים שלמעלה, מכון לשבתך - מכוון כנגד שבתך. וממילא הבין שהמקום הזה מסוגל מצד קדושתו להשיג בו השגות נעלות. ונדע אשר ישנם השגות גבוהות שאי אפשר אף לצדיקים להשיגם בהק"י כי אם בחלום, ולפיכך הכין יעקב את עצמו לקראת כך וישכב במקום ההוא בכונה תחילה שיזכה להשיג בחלום הלילה השגות גבוהות, וכאשר אכן חזה בחלומו חזיונות אלוקיים נשגבים, סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

ואסמכתא לזה אשר קדושי עליון זוכים להשגות גדולות בעת שינתם, מהא דאי' בפרע"ח מעשה מהאר"י הק' שהיה ישן בשבת וראו שפתיו מרחשות, וכאשר הקיץ אמר לתלמידו שאף אם יחיה שמונים שנה לא יהא סיפק בידו ללמד כל מה שגילוהו בשינה זו.

ובזה אפשר להבין ולהשכיל מה היו ציפיותיו של יעקב אבינו להשיג בעת שינתו במקום קדוש הקדשים הזה.

תורה הנלמדת מתוך יגיעה וקושי, היא מתקיימת לעולם

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו (כ"ח י"ב).

במד"ש (תנחומא ויצא ב') "א"ר ברכיה בשם רבי חלבו ור"ש בן יוסינה, מלמד שהראהו הקב"ה ליעקב אבינו שרה של בבל עולה ויורד, ושל מדי עולה ויורד וכו', א"ל הקדוש ברוך הוא ליעקב, יעקב למה אין אתה עולה, באותה שעה נתיירא אבינו יעקב ואמר כשם שיש לאלו ירידה כך אני יש לי ירידה, א"ל הקב"ה אם אתה עולה אין לך ירידה, ולא האמין ולא עלה."

הנה דברי המדרש כפשוטם וודאי קשה להולמם, מהי אותה עליה שאמר לו הקב"ה לעלות, והיאך יתכן שיעקב לא רצה. וייראה לבאר בדרך העבודה, דהנה יעקב אבינו ע"ה ביקש לעמול ולהתייעב בתורה בכוחות עצמו, ולא רצה לקבל את התורה בנקל בתורת מתנה, כמו שכבר ביארנו דמהאי טעמא היה יעקב מפרסם לצאת ממעי אמו אל בית שם ועבר, אף שגם במעי אמו היה לומד תורה עם המלאך, משום שהיה רצונו להתייעב בעצמו בעסק התוה"ק.

ולפי"ז יש לומר גם הכא, דבשעה שאמר הקב"ה ליעקב לעלות בסולם המוצב ארצה, היתה הכוונה בזה להעניק לו במתנה מדריגות רמות ונשגבות בהשגת התורה הק', בתורת מתנה ובלא עמל. אמנם יעקב ע"ה היה חפץ להתייעב בכוחות עצמו בתוה"ק, על כן לא רצה לקבל המתנה אף שהקב"ה בעצמו כבי' רצה ליתן לו.

וטעם הדבר שיעקב אבינו רצה לעמול בתורה בכוח עצמו, משום שרק תורה הנלמדת מתוך יגיעה גדולה ומלאכה רבה יש לה קיום, והיינו דתנן (אבות ב, ב) "כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה", כלומר, תורה שאינה באה לאדם עם מלאכה רבה של יגיעה ועמל התורה אין לה קיום ח"ו. על כן, כדי שתתקיים התוה"ק בידו ויוכל לעשות נחת רוח תמידית להשי"ת, ביקש לקנות את התורה בעמל ויגיעה, וכך תשתמר בידו לעולם.

המלאכים שירדו בסולם הם אותם שנבראו ממצוות שלא לשמה

וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי (כ"ח ט"ו).

קשה, מה נתחדש ליעקב בזה שיש ה' במקום הזה, וכי לא היה יודע דלית אתר פנוי מיניה וכבודו מלא עולם.

ואפשר לבאר הענין עפ"י מה שמואב ב'ערבי נחל", שבעת שישן האדם נשמתו עולה למעלה לתת דין וחשבון מפעלה מיום העבר, ואז עולים עמה גם המלאכים שנבראו מן אלו המצוות שקיים. והיה, אם היו כוונותיו טהורות בעת עשיית המצוות, אזי המלאכים שנעשו מן אלו המצוות נשארים למעלה, ועומדים ומליצים טוב בכל עת לפני כסא כבודו ית"ש על זה האדם שעשאו. אבל אם נתערבו בכוונת מעשי מצותיו פניות וגיאות, אזי טורדין וזורקין את אלו המלאכים מעילא לתתא לעלמא הדין, וחוזרים גם הם יחד עם הנשמה אל זה האיש אשר יצרם במעשיו.

ויש לומר שלזה כיון הכתוב באומרו (בראשית כ"ח, י"ב)

דברי אלוקים חיים

אמרות קודש ופנינים יקרים, מלוקטים ממשנתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א

השפעת הקדושה שפסיבות הצדיקים, באה להם מחמת עמידתם בניסיונות

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרונה (כ"ח י').

וברש"י (ד"ה ויצא) "לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרונה, ולמה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיהה הוא הדרה, יצא משם, פנה הודה פנה זיהה פנה הדרה".

והקושיה ידועה, הרי אף עתה אחר שיצא יעקב מ"מ הלא יצחק אבינו קיים והוא מצוי במקום הזה, ומהו שפירש"י פנה הודה וכו', דמשמע כאילו הוא לבדו היה הצדיק בעירו, אשר עם יציאתו ניטל ממנה ההוד והדר.

אלא יש לומר העניין בזה, דעיקר כוח ומעלת הצדיק אשר בזכותה נעשה רושם על כל סביבותיו, הוא כאשר הוא עומד בניסיונות הבאים נגדו ונלחם ביצרו כגיבור מלחמה. דע"י שהוא נוצח את יצרו ומכניעו בכל יום תמיד, בעומדו לפניו בגבורה בצור חלמיש, הוא משפיע על מקומו וכל עירו זיו והדר של קדושה.

והנה, הגם כי יצחק אבינו היה צדיק בוודאי, אמנם הוא כבר היה בעת ההיא זקן ועיניו כהו מראות, כמפורש בכתוב, והסומא חשוב כמות שאין היצר הרע שולט בו, ולכן לא היה נצרך עוד להתנסות בניסיונות דבר יום ביומו. ונשאר אך יעקב איש תם אשר כוחו במוטו, ועמד הוא בגבורה בכל הניסיונות כארי יתנשא, להילחם ביצרו ולהכניעו. ועל ידי כך היה הוא משפיע אור של קדושה על יושבי המקום שראוהו ממת עצמו באהלי תורה וממלט נפשו מחיי החול, ועתה כאשר יצא מן המקום, שוב לא יוכלו בני האדם לחזות בעבודת קודשו לראות כוחו ומלחמותיו.

כי יעקב איש תם היה ליבו שקוע תדיר בתורה ובעבודת הבורא, ובכל מבחר שנותיו יומי עלומיו הטמין עצמו בבתי כנסיות ובתי מדרשות, לקנות דעה בנפשו ולהתהלך לפני אלוקיו. והיה נמלט מעולם המעשה אל היכלי הקדושה, ולא שת ליבו לכל הבלי העולם הזה ותחבולות היצר אפילו בשנות הנעורים יומי השחרות. על כן כאשר יצא מן העיר, פנה הודה זיהה והדרה, ונעקר הימנה ריח הקדושה העילאה שהיה חופף עליה מכוח התגברות היצר התמידית, והכנעתו תחת הקדושה. ומידה זו, כאמור, לא נמצאה עתה ביצחק אבינו, כי לרוב זקנותו פסקו ממנו הניסיונות ומלחמת היצר, ובלא שום קושי היה עוסק כל היום כולו בעבודת הבורא בנחת ובניקל.

הרי לנו מכך מודעה רבה, שעיקר העבודה והנח"ר להבורא ית' והעבודה לפניו בעלמא הדין, הוא ע"י שנלחמים בעוז כנגד היצר ועומדים בניסיונות, וזה מביא להשפעה גדולה של קדושה, הניכרת בכל מקום שבתו של הצדיק.

המחלוקת מבלבלת את דביקות הצדיקים וגורמת לסילוק השכינה

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כ"ח י"א).

ודרשו חז"ל בזה (הובא ברש"י ד"ה וישם מראשותיו) "התחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו, וזאת אומרת עלי ניח, מיד עשאן הקב"ה אבן אחת, וזהו שנאמר (י"ח) ויקח את האבן אשר שם מראשותיו".

יש לומר דהנה רמזו בספרים הקדושים ד'אבן' נוטריקון נ'געי בני אדם. רצ"ל שאלו הם נגעי בני אדם, מה שיש מחלוקת ביניהם ואינם בשלום ואחדות. וכאן כאשר בא יעקב אל המקום הקדוש הזה, עלה בליבו שישכב שם וישים תנומה לעפעפיו, כי היה רוצה לעשות בכך יחודים גדולים ולזכות להשגות אלוקיות, מה שאי אפשר להשיג באופן אחר, כידוע מצדיקים שבאמצעות השינה כדבעי אפשר להשיג נפלאות.

אמנם, כאשר הרגיש יעקב אבינו כי האבנים מריבות וכי יש שם מחלוקת, שוב לא היה יכול לשכב עליהם, כי אעפ"י שרצונם היה נעלה ושאיתם טהורה, שיניח הצדיק ראשו עליהם, מ"מ מאחר שהייתה שם מחלוקת, לא נתנו מנוח להצדיק ושוב לא היה יכול להפיק רצונו ולישכב שם. כי המחלוקת מבלבלת את מחשבת הצדיק ומסיחה דעתו מן הדביקות, וברעתה נמנעים הרבה טובות וגילויי שכינה.

ולפי שהיה הקב"ה חפץ שישכב שם לעשות הייחוד העליון, מיד עשאן אבן אחת לבטל המחלוקת בשורשה, וכיון שנתבטל היה יכול לשכב. ובאמת היה שם גילוי גדול כמפורש בכתוב, והנה סולם מוצב ארצה וגו', כל העניין שנתגלה לו באותה שינה ששכב שם.

"למען אנסנו" - הניסיונות מנשאים את האדם למדרגות גבוהות

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרונה (כ"ח י').

יש לדייק בלשון הכתוב שנאמר 'ויצא' ונאמר 'וילך', והם לכאורה כמו ייתור לשון.

ונראה לרמז, דהנה עד עתה היה יעקב אבינו "איש תם יושב אהלים", מעולם לא יצא מכותלי בית המדרש, ושום פעם לא נזדמן לו איזה קושי וניסיון בעבודת השם, כי לא חסר לו דבר בבית אביו והיה ספון בהיכלי הקדושה באין מפריע.

אמנם כידוע תכלית האדם בעולם ושורש התעלותו הוא ע"י עמידה בניסיונות, ועתה באה שעתו של יעקב לצאת מחומות בית אבא ולהתמודד בקשיים וניסיונות, כדי להתקרב על ידם להש"ת. וכאשר הבין שזהו רצון ה' ממנו, אז "ויצא", יצא יעקב מן ההנהגה שהייתה קבועה בידו מעודו ועד היום, "וילך" הוא הועיד פניו לילך אל בית לבן הארמי, מתוך היכלי הקדושה אל ביתו של אותו רשע, שם יעמדו בדרכו ניסיונות רבים ושונים, ועל ידי שיתגבר על ידם במסירות נפש מתוך אהבת הבורא, יזכה להתעלות אל מעלתו העליונה.

זהו מה שנכפל ונאמר 'ויצא' בלחוד וכן 'וילך' לחוד, לרמז על כך שיצא יעקב מהנהגתו, והסכים בדעתו לילך לחרן למקום הניסיונות, כדי לקיים רצון הבורא.

כוח התורה הוא השמירה המעולה ביותר

אכן יש ה' במקום הזה ואנוכי לא ידעתי (כ"ח ט"ז).

יש לרמז בפסוק זה כוח קדושת התורה ושמירתה המעולה, כאשר אמרו בגמ' (סוטה כ"א) "תורה בין בעידא דעסיק בה ובין בעידא דלא עסיק בה מגוא ומצלא". דהנה אנו מוצאים לדברי רז"ל שכל "ד שנים שלמד יעקב תורה לא שכב לישן, ורק עתה 'וישכב במקום ההוא'. וכל אותן שנים לא יהיה יעקב יודע כוח שמירתה של התורה הקדושה שהיא גדולה כל כך עד שאף בעידא דלא עוסקים בה הרי הוא שומרת ומגינה, לפי שכל העת היה לומד בפועל ושמה על כן זכה לשמירה משום שלמד בפועל, ובאמת רך כאשר עוסקים בתורה זוכים לשמירה.

אמנם עתה כאשר נצרך יעקב לילך לחרן ובעל כורחו לא היה יכול לעסוק בתורה, אזי כאשר שכב לישון היה ירא מן החיות, כאשר פירש"י שעל כן השיג אבנים למראשותיו. אך כאשר הקיץ משנתו וזכר כי ה' נגלה אליו והבטיחו לשומרו בכל מקום ולהשיבו בשלום אל בית אביו, השיג אז שזהו מכוח התורה שלמד, והיא מגנת עליו אף בעידא דלא עסיק בה, ועל כך קרא "ואנוכי לא ידעתי" כלומר לא הייתי יודע עד היכן מגיע כוחה של תורה, ושמירתה המעולה לכל מקום וזמן.

תורת אבות

אמרות טהורות מצדיקי הדורות על פרשת השבוע

מי ששומר את איבריו בקדושה אינו זקוק לשמירה היצונית

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כ"ח י"א).

וברש"י, "עשאן כמין מרזב סביב לראשו שירא מפני חיות רעות". ויש להבין מפני מה לא היה יעקב אבינו ירא על שאר איברים שלא זיקום חיות רעות, אלא על הראש בלבד עשה שמירה.

אך העניין, כי הצדיקים שומרים כל איבריהם בקדושה בכל מעשיהם, והרי הם מובטחים בזכות קדושתם שלא ייזקו ואין צריכים שימור יותר, כי קדושתם משמרתן. אך המוח שבראש צריך שמירה מעולה ביותר, כי הוא משכן המחשבות ובה מתהוות ההגיים. וידוע כי המחשבה היא כהרף עין וקשה עד מאד לשמר המוח מכל וכל שמץ מחשבה זרה לרגע כמימרא, על כן היה יעקב אבינו ירא על ראשו דייקא, שמא חלפה פעם במחשבתו איזה שמץ מחשבה שלא לרצון ה' ח"ו, על כן נצרך לעשות לו שמירה היצונית.

ללמדנו, כי ביותר יש להישמר מפני מחשבות לא טובות, ולעשות גדרים וסייגים כדי לשמור המוח.

(בוציא דנהורא)

כאשר מודים לה' על טובותיו, יש לכבש ג"כ על להבא

הפעם אודה את ה' וגו' ותעמוד מלדת (כ"ט ל"ה).

מדרכי התפילה וההודאה להש"ת, שבכל עת יש להסמיק בקשה על העתיד, לצד ההודאה הניתנת על חסדי העבר. כי כאשר מודים ומשבחים על רוב הטובה, אך אין מעתירים מיד על המשך השפעת הטובה אף מכאן ואילך, נעשה בכך חיתום והפסקה לירידת השפע על האדם, שכן הוא כמו גילה דעתו שדי לו בזה ורק על כך יש לו להודות.

וזה פירוש בדברים שאמרה לאה "הפעם אודה את ה'", וודאי שאין הכוונה שרק פעם הודתה לה' ועד עתה לא אמרה הודאה, אלא המכוון שלא ביקשה נמי על העתיד, ועל כן "ותעמוד מלדת".

רק הנכון הוא להתחזק באמונה ובקשה תמיד ולייחל לחסדי הבורא אף בזמני שמחה, וזה גופא ממשיך השפעה בתוספת ברכה אף מכאן ואילך.

(הרה"ק מלובלין)

דרך עובדי ה' להיות שנואים בעיני עצמם ולא להסתפק במעשיהם

וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה (כ"ט ל"א).

אין לומר כי לאה אמנו הצדקת הייתה שנואה בעיני יעקב ח"ו, אך הפירוש "כי שנואה לאה" - שהייתה שנואה בעיני עצמה לרוב ענוותנותה, וליבה מר עליה על מיעוט מעשיה וצדקותיה כביכול, כי לא נסתפקה במיעוט רק הייתה מבקשת תדיר להשיג מעלות גדולות יותר בעבודת ה', ולכן הייתה שנואה בעיני עצמה שעדיין לא השיגה די הצורך מחמת חדלונה.

"וירא ה' כי שנואה לאה" והיא תובעת מעצמה יותר ויותר במילי דשמיא וקיום מצוות, בשכר זאת "ויפתח את רחמה" וחנה ביוצאי חלציה שבטי י-ה.

(בארות המים)

בראש ובראשונה יתפלל אדם על כבוד שמיים ויפגע במקום.

(כ"א י"א)

וברש"י, "רבותינו פירשו פגיעה לשון תפילה". ויש להבין, הרי בהמשך מצינו שהתפלל "אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני בדרך וגו' ונתן לי לחם לאכול וגו' ושבתי בשלום לבית אבי", ועל מה התפלל מקודם כאשר בא.

אלא מפורש בכתוב "ויפגע במקום", מקום היינו השכינה הק' כנודע, ומשמע שעתה התפלל בעבור כבוד שמו ית' שיתגלה בעולם ויהא מלאו כל הארץ כבודו, ורק לאחר שהתפלל על צרכי שמיים, פנה להתפלל אף על צרכי עצמו.

וכן היא הדרך הראויה לכל עת שאדם עומד להתפלל, שיזכור בראש ובראשונה את כבוד שמיים, ורק לבסוף את צרכיו שלו.

(תפארת שלמה)

ברוך המשיב אבידה

הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א
י"ג כסלו תרצ"ד

תפילין קדושות ויקרות ערך ספונים היו בבית גנזיו של הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב, אשר באו לו מירושת סביו הגדול, הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א. פעמיים בשנה, בערב יום הכיפורים וביום הפורים, היה הצדיק מניחם ברטט של קדושה, ובשאר כל ימות השנה היה התפילין היקרות מוסתרות היטב בביתו, כאשר איש מלבדו אינו יודע על מקומן. היו אלו תפילין מיוחסות וחשובות ביותר, עימן התפלל הרה"ק מרוזין כל ימיו, והערצה עצומה נודעה להן מצד הצדיק ומצד כל חסידי בית רוזין. ערכו הרוחני יקר היה בעיני הרבי יותר מכל כסף וזהב, והוא שמר עליהן מכל משמר.

כאשר פרצה מלחמת העולם הראשונה באירופה, השתדדו מערכות תבל והתהפכו סדרי בראשית, ומיליוני בני אדם נאלצו לברוח מבתיהם והפכו לפליטים חסרי כל. אף אל טשורטקוב הגיעו רוחות הזעף, וכאשר החלו גייסות הצבא הרוסי להיראות בקרבת העיר, נטשו כולם את בתיהם בבהלה ונסו על נפשם למקומות מבטחים. הקוזקים הרשעים נודעו באכזריותם הרבה, וכל אשר חיו יקרים היה לו, נטל עמו מעט מטלטלים ונמלט במהירות.

בני ביתו של הרבי מטשורטקוב היו אף הם מהפליטים. בזמן הקצר שעמד לרשותם בטרם יפשוט הגדוד על העיר, מיהרו המשמשים להטמין את כל חפצי הערך בבור שזכו בחצר, עקב חששם המוצדק שלא יספיקו ליטלם עמם. הרבי ובני ביתו נמלטו לווינה, שם מצאו מחסה בקרב יהודי העיר.

בהגיעו לווינה, נחרד הרבי לגלות כי בתוך כל ההמולה נשכחו התפילין הקדושות מאחור. הרבי לא ידע את נפשו, ודאגה עמוקה מילאה את ליבו לשלום התפילין. ימים רבים התפלל הצדיק שיזכה למצוא את התפילין במקומם כאשר תשקוט הארץ, וכל אימת שהזדמן למקום פליט מקרבת העיר טשורטקוב, היה הרבי חוקר ומנסה לדלות פרטים, כדי להיוודע מה עלה בגורל התפילין הקדושות.

יום אחד נפוצה השמועה כי האוסטרים שבו וכבשו את מחוז העיר טשורטקוב, ובו ביום הזעיק הרבי את אחד מנאמניו ושלחו לתור אחר התפילין. הוא גילה לו היכן היו מוסתרות בביתו, והתחנן אליו שיעשה כל מאמץ למצואם ולהביאם לפניו.

אך הלה שב כעבור תקופה, ובשורות איוב בעיניו. "העיר כולה נהפכה לעיי חרבות, וכמעט ולא נותרו בה בתים שלמים. החיילים חסמו את כל הרכוש, ואחר העלו את הבתים באש". הוא הוסיף וסיפר כי בבית הרבי שררה מהפכה נוראה, ולמרות שהתאמץ וחיטט ממושכות בשרידי החרוכים, לא עלה בידו למצוא את התפילין.

הרבי שמע את הדברים בכאב גדול, והוא נאנח עמוקות מקירות ליבו. "מוכטח לי אמנם שלתפילין לא אונו כל רע והאש לא שלטה בהם, אולם צר לי עלי בעצמי, שאיני זוכה עוד להמשיך ולהחזיק בהם. כנראה שאינני ראוי". כך הפטיר הצדיק בשברון לב, וסרב לקבל תנחומים.

חלפו להם שנתיים ימים, ובעברו של יום אחד התדפק בחצר ביתו של הצדיק יהודי בעל פנים חרושות קמטים, וחזותו מעידה על היותו חייל רוסי שבו מלחמה. שבויו מלחמה רבים כאלו שוטטו בחוצות העיר עם סיום המלחמה ושחרורם משריו, וביניהם יהודים רבים שנלקחו על כורחם לשורות הצבא הרוסי, וגורלם שפר עליהם בנופלם בשבי הצבא האוסטרי.

אז נדברו

פרקי חיים והליכות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה

מקום שהתפללו אבותי

נוראה הייתה עבודת עמידתו בתפילה של רבינו זיע"א, והיה משקיע בה את מירב כוחותיו וכל ליבו ונשמתו, עד כלות הנפש. אף בשנותיו המאוחרות, כאשר עבודה זו כבר לא נראית לחוץ בהבלטה, מבחינים היו היטב כיצד תמצית דמו וחלבו מושקעים בעבודת התפילה, עד שהיא נוטלת ממנו את כוחותיו ומפרכת את גופו. לא אחת פונה היה רבינו לשוב לביתו לאחר תפילה כשגופו חלוש ומאומץ, משל נשא על גבו משא כבד למרחק כמה פרסאות. כי תפילה ברעיונו של רבינו לא הייתה אמירה או בקשה גרידא, אלא "רחמים ותחנונים לפני המקום" בכל נימי הנפש, השתפכות בתפילה בכל הרמ"ח והשס"ה.

רבינו היה מדבר בערגה מעבודת התפילה של צדיקי קמא, כיצד היו שופכים נפשם בתפילה ותחנונים, ובכך היה מפרש את הכתוב "שפכי כמים ליבך נוכח פני ה'", אימתי מצליחה התפילה לעלות ולהיות נוכח פני ה' לפני ולפנים, כאשר הנפש משתפכת כמים, בדמעות והתעוררות מעומקא דליבא. "אצל אבי הקדוש זיע"א היה רואים במוחש כיצד מתקיים בו הכתוב הזה, הוא היה עומד בתפילה בכוחות על אנושיים ומתחנן על נפשו בדמעות שלישי, ואכן, היה פועל בהם ישועות גדולות ומעולם לא שבו ריקם."

וכשם שבינו לבין קונו היה דבק בעבודה זו בכל מאודו, כך היה מדריך ומלמד לצאן מרעיתו, ומפציר ללא הרף להתבונן במהות התפילה, להבין מהי "שיחה לפני המלך" ולהתכונן לקראתה כראוי ככובד ראש. מעוררו לא מסוגל היה רבינו להבין כיצד ניתן לאחר לתפילה... לא אחת העיד על עצמו שמיום עומדו על דעתו לא איחר לבוא לבית הכנסת לאחר התחלת התפילה, וכך היה דורש משומעי לקחו, שלא לאחר לתפילה כשם שאין מאחרים לפגישה עם המלך...

בלב מורתח היה רבינו מעורר בשיחות קודש וזועק: "מה נורא המקום הזה, אין זה כי אם בית אלוקים! האם מבינים אנו די מהי המשמעות של עת תפילה? תמיהני, כיצד יתכן שיאחר אדם לבוא לבית הכנסת עד שהציבור כבר מצוי עמוק בתפילתו, ואילו הוא נכנס לו בניחותא וצועד מעדנות אל תוך ההיכל... הלא ראוי היה שיבקש לעצמו מחבוא מפני הבושה. אך לא, עוד עותותיו בידו לדרוש מקודם בשלום חברו בנעימות, וכך, מתון מתון הוא פונה להתפלל... אתמהא!"

בכאב גדול דיבר רבינו על כך, ובשום אופן לא היה מסוגל להבין זאת.

והיה דורש מהתלמידים צעירי הצאן, שבשעה שמתפללים יהיו עומדים על רגליהם בדחילו ורחימו, ושאו קולם ברמה בהתלהבות וריתחא. לעתים מזומנות פונה היה לאחוריו במהלך התפילה, ומניף את ידיו בעוז לעבר התלמידים, לשלח את רוחם ולהגביה את מוחם. וכאשר היה מבחין במי מהתלמידים שתפילתו ערוכה בקרירות, היה מצפה להזדמנות הראשונה כדי להעיר על כך בנועם, ולחזק ברכיים כושלות.

פעם אחת, בתפילת יום השבת קודש, פנה רבינו כדרכו לאחוריו לעורר את הלבבות, ולפליאתו הבחין כיצד אברך אחד יושב על מקומו מעוטר בטליתו, וראשו שמוט על ידיו בתרדמה... משום מה דימה רבינו כי זהו אחד מנכדיו, ולכאבו לא היה קץ.

במוצאי שבת נקרא הנכד בדחיפות לחדר רבינו, וכאשר אך נכנס, פנה אליו רבינו בכאב גדול ותרועמות עמוקה: "היתכן? נכדי, יוצא חלצני, אינו מוצא לו זמן נאה לחטוף תנומה אלא בעיצומה של תפילה!?" מובן כי הצאצא לא ידע את נפשו ובשום אופן לא הצליח להבין במה דברים אמורים, אך בחכמה בלם את פיו ולא השיב דבר, וכך זכה לשמוע מפי הרבי שיחה ארוכה ולהושת בדרכי ההתייבשות והעמידה בתפילה, והרי הדברים מלובנים בנשמתו עד עצם היום הזה.

רק למפרע התברר לרבינו כי בטעות חשב כך, והוא מיהר לפייס את נכדו ולבקש את סליחתו...

ואכן, נחלה זו הותיר רבינו אחריו ברכה בקרב התלמידים, והיא מאבני היסוד האיתנים עליה מושתתת חסידות נדבורנה: להתפלל בקול ובהתלהבות, במתינות ובכוונה, והעיקר, בדחילו ורחימו ובהשתפכות הנפש.

כך ניצלו חייהם מן התופת בחזית, ועם סיום המלחמה שוחררו לנפשם.

האישי ביקש לראות את הרבי בנחיצות, כי דבר לו אליו. הגבאי שחשש מעט מפני מראהו דחרו לעת עתה, באומרו כי הרבי אינו חש בטוב ולא ניתן להטרידו עתה. אך הלה הוסיף לעמוד בפתח החצר והפציר במשמש בחוזה להניח לו לראות את פני הרבי, כי דבר-מה נחוץ ביותר לו למסור לרבי. כאשר נוכח המשמש בעקשנותו של האישי, נכנס פנימה, נקש בדלת חדרו של הצדיק ושאל אם ניתן להכניס את האישי. הסכים הרבי, והאישי נכנס והתייצב לפני הצדיק. **הוא** פתח את פיו בקול רועד ואמר, "באתי להשיב אבידה לבעליה..." ובעודו מדבר, הניח את תרמילו על השולחן, פתחה והוציא מתוכה נתיק הדור בעל מראה עתיק.

למראה הנרתיק זינק הרבי באחת ממקומו, ובהתרגשות עצומה חטף את הנרתיק המושט לעברו ואימצו אל ליבו בחום. היה זה נרתיק התפילין הנכספות, משוש ליבו של הרבי ושמחת חייו... שתי דמעות גיל גלשו במורד זקנו ההדור של הרבי, והוא נשק וחזר ונשק לתפילין היקרות האחוזות בידיו אמונה, מתבונן בהם כלא מאמין ומלטפם בידיו ברוך.

"אמור לי, שליח טוב, כיצד הגיעו תפילין אלו לידך?"; שאל הרבי בפליאה את החייל, והפציר בו לספר. החייל נענה ופתח וגולל:

"כאשר נכנסה פלוגתנו לטשורטקוב בעיצומה של המלחמה, כבר הייתה העיר חרוכה וחרבה בחלקים נרחבים ממנה, מעשה ידי הפלוגות שהקדימונו ופשטו על העיר לפנינו. בלכתי ברחוב צדו את עיניי בית הדור מיוחד, כעין ארמון מלכים, וחיללים רבים נכנסים ויוצאים בו כאשר ידיהם מלאות שלל. שמעתי את שמעו של הבית מקודם, וידעתי כי זהו חצרו וביתו של הרבי. ליבי כאב למראה הביזה המתחוללת לנגד עיניי, ולא הרחבתי עוז להיכנס אליה בעצמי. אך לאחר מחשבה התיישבתי כי שמא ראוי כי אכנס אף אני, אולי יעלה בידי להציל אי-אלו חפצי קודש ולהניחם למשמרת לאחר המלחמה.

"נכנסתי אפוא פנימה, והחלתי לתור בין חדרי הבית השונים. בקצה המסדרון הבחנתי בדלת פתוחה למחצה, ובתוככי החדר מצויים ארגזים רבים מונחים זו על גב זו. בחוסר עניין נברתי מעט בתכולת הארגזים, ולפתע הבחנתי בנרתיק התפילין מבצבץ מבעד לחפצים רבים אחרים שהסתירוהו. הבנתי מיד כי תפילין אלו יפרות הן מאד, ועל כן הוטמנו בינות לחפצים אחרים, להסתירם מעין רואים. ראיתי כי אין איש משגיח במעשיי, ומיד תחבתי את הנרתיק את תוך תרמילי ויצאתי את הבית.

"מרגע זה ואילך הרגשתי כמין שמירה עלינו מלווה אותי בכל דרכי, ובכל מוראות המלחמה שעברתי ראיתי עין בעין כיצד תשמיש-הקדושה שבאמתחתי מצילני מכל רע ומחלצני מפגעים רעים. ראיתי את המוות לנגד עיניי אינספור פעמים, כדורי אויב שרק מעליי ביום ובלילה, מכל הפלוגה נותרתי אני לבדי בחיים, וכל זאת הודות לתפילין הקדושות שנשאתי בחיקי בכל ימי המלחמה.

"עתה נסתיימה לה המערכה, ובאתי הנה להשיב את התפילין האבודות לרבי, ולהודות על הצלתן."

הלכות טבילה [ה]

אך רבים העירו שמדברי החתם סופר (בהגהות השו"ע שחולק על השבות יעקב ומצריך לטבול קדירות המחוברות לתנור, ואף השב יעקב לא התיר אלא משום שמחובר לקרקע ולא משום דהוא כלי העומד לנחת) ורבים מהאחרונים משמע שכלי "העומד לנחת" חייב בטבילה.

כלי [הנחת] סעודה

נחלקו הפוסקים האם כלי אחסון חייב בטבילה (דעת הגרעק"א בתחילת סי' ק"כ בשם כנה"ג לחייב בטבילה, והבית יהודה חולק וסובר שאינו חייב בטבילה) ולכאורה היה מקום לומר שכלי הקיבול במתקן המים נועד רק "לאחסן" את המים עד לשימוש בהם ותלוי במחלוקת הנ"ל, אמנם לאמיתו של דבר בענינו שבתוך הכלי שבמתקן מקררים/מחממים את המים אינו נחשב לכלי אחסון אלא ככלי שמכניס בו את המים לסעודה ע"י קירורם או חימומם, אמנם בזה יש לחלק בין מכשיר קירור מים למכשיר חימום מים, בעוד שחימום מים ודאי נחשב להנחת מים ע"י חום וכמוהו כבישול לכל דבר וממילא ברור שחייב בטבילה כדון כלי שמבשלים בו, לעומת זאת פעולת קירור המים יש מי שכתב שאינה נחשבת כפעולת הכנת מים ויש לדמות זאת לדעת הגר"מ פינשטיין זצוק"ל בענין טבילת מצנן בטבילה כיון שאינו משנה את מהות האוכל אינו נחשב לכלי סעודה ופטור מטבילה, אך למעשה לא נהגו לסמוך על סברא זו לקולא [ואף שרבים נוהגים לא לברך "על טבילת כלים" בטבילת מצנן מכח דעתו של הגר"מ פינשטיין זצוק"ל מכ"מ לא התירו שלא לטבולו כלל].

חיבור לקיר

נחלקו האחרונים האם כלי שחובר לקרקע פטור מטבילה, אמנם אף לסוברים שכלי המחובר לקרקע פטור מטבילה הינו דוקא במתקנים שני תנאים (כמובא בנודע ביהודה סי' ק"ט) א. שכלי זה בשעת יצורו היה מיועד לקביעה בקרקע ב. שקיבועו בקרקע מיועד לעזרה בשימוש הכלי, ממילא בנידון דידן לא יועיל מה שיחבר את המתקן בברגים לקיר כיון שאין בכך עזרה לשימוש כלי וברוב המקרים אף אינו מיועד להברגה קבועה בקיר, אמנם יש מקום להקל ולומר שאותם מתקנים המחוברים לברז באופן קבוע נחשבים ע"י הצינור כקבוע בקרקע (הרה"ר ר' מרדכי גרינפלד שליט"א) אמנם מתקנים שהמים נזרמים אליהם ע"י בקבוק גדול מעליהם וכדו' ודאי שאין בהם הטר ע"י קביעותם בברגים לקיר.

לפיכך...

היוצא מכל זה שאף שיש פתח לכמה התרים בענין זה, אמנם כל התרים אלו דחוקים וגדולי הפוסקים חלוקים עליהם, וכן פסק בחוט השני (ח"א בסופו) שמתקנים אלו חייבים בטבילה, וכן הביא בספר ה"בית" תשובת הגר"ח קניבסקי שליט"א ללומדי כולל חזו"א שחייבים בטבילה אם לא שהורכבו בא"י או שנעשה בהם מעשה אומן [לדעת המתירים בכך] או מתקנים שכלי הקיבול הפנימי שלהם עשוי מפלסטיק, או במקום הצורך יש להקל אם מחובר לצינור הקבוע בקיר באופן קבוע, ממו"כ יש מקום להקל אם מקנהו לגוי ושואל או שוכר הכלי מהגוי ויש לברר זאת ע"י מורה הוראה.

שתיה ממתקן 'קולר'

כיון שמעיקר הדין יש לטבול את מכשירי ה'קולרים' יש לדון האם מותר לשתות ממתקנים אלו הנמצאים במקומות ציבוריים [באופן שאין בהם ההתרים הנ"ל] ואף שבשו"ע (סי' ק"כ סעיף ט"ו) כתב שמאכל שהונח או בושל בכלי שלא הוטבל אין המאכל נאסר, וא"כ אף בנידון דידן אין המים נאסרים ומותרים בשתיה, מכ"מ בלחיצתו על פכתור המים פועל גם שנכנס למתקן מים חדשים לצורך קירור או חימום ומכניס מים לכלי שאינו טבול או נימא שלא ניחא ליה בכך כיון שמעונין במים ששונה ואין לו ענין במים שנכנסים למתקן [ואף למ"א דפס"ר בדרבנן אסור אולי נחשב "כלא איכפת ליה"] ואפשר שודאי ניחא ליה במים הנכנסים למתקן לצורך אחרים כשם שניחא ליה שאנשים אחרים "מלאו" את המתקן במים בשבילו, וצ"ע. ואף אם נניח שאין בהכנסת מים חדשים למתקן ע"י לחיצתו אסור משום שלא איכפת ליה כנ"ל, עדין יש לחלק אם שותה ישירות מהמתקן או שמוזג את המים לכוס, שאם שותה ישירות מהמתקן בלי כוס תלוי לכאורה במחלוקת הפוסקים האם לאחר שהושם מאכל בכלי שאינו טבול מותר לאכול ממנו או שיש להעביר את המאכל/השתיה לכלי טבול (דעת הגר"מ פינשטיין שחייב להעבירו לכלי טבול ואסור לאכול מהכלי שאינו טבול) אמנם אם שותה באמצעות הכוס שפיר דמי (אם נניח שאין בכניסת המים למתקן ע"י לחיצתו משום אסור, כנ"ל).

מתקני שתיה האם חייבים בטבילה

בזמנינו מצוי מאוד מתקני שתיה למים קרים או חמים, כאשר בתוך המתקן נעשית פעולת קירור או חימום המים, אם כי על פניו נראה שאין מתקן שכזה טעון טבילה, מתברר שבתוך המתקן ישנו כלי קיבול למים שבדרך כלל מיוצר ממתכת, שבו מתחממים/מתקררים המים וכלי שכזה לכאורה צריך טבילה, בשורות הבאות ננסה לגעת בפולמוס שבדברי האחרונים לעורר לב המעיין בתקלה זו ובצדדים להקל שאין מתקן זה צריך טבילה, אך למעשה קשה מאוד להקל בכך ובמקום שאין צורך ראוי להימנע מקניית מתקנים אלו (אם לא שברור שהכלי הפנימי מפלסטיק או שהמתקן מורכב בישראל, וכדלהלן) ובמקום הצורך יש לשאול מורה הוראה כיצד לנהוג.

קולר - צורת פעולתו

מתקני חימום המים מורכבים כך שהמים מתחממים בכלי קטן ולאחר ההרתחה נשפכים לכלי גדול יותר ושם נשמרים בחומם עד לשימוש בהם, ובניתיים מתמלא הכלי הקטן שוב ושוב עד שהכלי הגדול מתמלא ואז נעצר [על ידי מצוף] הזרמת המים לכלי הקטן ופעולת ההרתחה נעצרת עד לשימוש במים, ובמתקני קירור המים ישנו כלי שלתוכו מתרכזים המים ובו הם מתקררים בשיטות שונות.

מתקנים המורכבים באר"י - וגמרו ביד ישראל

ישנם מתקנים המיובאים מחו"ל כשהם מפורקים לחלקים חלקים והורכבתם נעשית בארץ ישראל [כך היה בעבר בחברת "תמי 4"], באופן זה אין המתקן צריך טבילה כיון שגמר הכלי נעשה על ידי ישראל [ואפי' אם הורכב על ידי יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, כיון שדינם היום רובם ככולם כתינוקות שנשבו הכלי פטור מטבילה].

כמו"כ אם יהודי החליף/הרכיב/פירק והרכיב מחדש חלק מרכזי במתקן שבלעדיו הכלי לא היה ראוי לשימוש לדעת רבים מהפוסקים יש לכלי דין של "גמרו ביד ישראל" והכלי פטור מטבילה, אמנם זאת דוקא אם הפירוק וההרכבה אינם "מעשה הדיוט" גרידא אלא פירוק שצריך לו בדרך כלל טכנאי או בעל מלאכה שיעשהו ואז נחשבת לפעולת "מעשה אומן ישראל" שפוטר מטבילה לדעת חלק מהפוסקים (פתחי תשובה בשם חכמ"א, ודעת הגרש"א אין לסמוך על היתר זה רק בכלי השמל שיש לצרף גם הדעות שנחשב מחובר לקרקע ע"י חיבורו לשקע בקיר, אמנם דעת הגר"ש ואזנר זצ"ל שאין לסמוך כלל על ההיתר של "מעשה-אומן" ביד ישראל, שבה"ל ח"י סי' קכ"ח).

כלי העומד ל'נחת' [אינו מיועד לטלטול]

יש שצדדו לפטור את מתקני השתיה מטבילה ע"פ פסקו של הגרש"א (מנחת שלמה ח"ב סי' ס"ו אות ח') לפטור מדפי מקרר (מזכוכית או רשתות ממתכת) מטבילה כיון שאין מדפים אלו מיועדים לטלטול אלא להשאר קבוע במקומם לכך אינם נחשבים ככלי סעודה ופטורים מטבילה,

איחוד האברכים

שע"י קהל עדת חסידי נדבורנה באר"ק
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר זצוקללה"ה
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הודעה חשובה!

הננו להודיע לציבור אברכי ההבורות הי"ו
את התכנית של הכנס הגדול
שיתקיים בעז"ח ביום המישו פר' וישלח אור לט"ו כסלו
באולם שע"י התלמוד זורה בכפר חב"ד

7:00 נסיעה (מב"ב הנסיעה תצא מקריית נדבורנה לגבי שאר הערים תבוא הודעה נפרדת)
7:30 התכנסות וכיבוד עשיר
7:45 דבר ההזאתהזות
8:00 מושב א' עם הרב ישראל לזין
9:15 בענייני אמונה ובטחון
9:45 תפילת מעריב וכיבוד עשיר
10:45 מושב ב' עם הרב ישראל לזין, בענייני היסוד
11:30 שאלות ותשובות
11:30 יציאה בכוחות מהודשם
 להמשך מילוי תפקידו בכל העניינים

<p>לעילוי נשמת הרה"ח מיכאל בהרה"ח יצחק ז"ל נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ט ומרת יהודית יענטא ב"ר פסח ע"ה נלב"ע י"ז כסלו תש"ס נתנדב ע"י בנם - ידידנו הנכבד הרה"ח פסח זינגר הי"ו זכות הפצת מעיינות החסידות תעמוד לטובת הנשמה</p>	<p>נדבת ידידנו הנכבד הרה"ח יהיאל דוד פרידמן הי"ו לכבוד שמתח נישואי הבת תח"י, עב"ג בשעטמ"צ החתונה תתקיים א"ה ביום ג' הבעל"ט באולמי ארמונות פרידמן - ב"ב</p>
<p>לעילוי נשמת מרת לאה ב"ר לוי צבי ע"ה נלב"ע ט' כסלו תשע"ב נתנדב ע"י בנה - ידידנו הנכבד הרה"ח משה קליין הי"ו זכות הפצת מעיינות החסידות תעמוד לטובת הנשמה</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח אלתר דוד טעב"ל ב"ר יצחק יהודה ז"ל נלב"ע ט' כסלו תש"ע נתנדב ע"י חתנו - ידידנו הנכבד הרה"ח שמואל שחר הי"ו זכות הפצת מעיינות החסידות תעמוד לטובת הנשמה</p>